

det foreliggende Forslag til Finantslov for indeværende Finantsaar. Dette Forslag er vel bekendt, og dets Behandling er afsluttet, forsaavidt som der kun staar tilbage at gjøre Forsøg paa, hvorvidt en Afgjørelse af de bekendte Tvistpunkter kan opnaas. — En langt stærkere — eller i alt Fald en mere spændt — Interesse er knyttet til den provisoriske Lov, som er forelagt samtidig med Finantslovsforslaget. Befolkningen venter med den største Spænding at erfare Thingets Opfattelse angaaende denne Lovs Berettigelse og dens Betydning. Det er derfor ganske naturligt, at Thinget maa ønske at fremskynde denne Sags Behandling, og det er lige saa naturligt, at det første Ord, som kommer til at lyde i denne Sal, kommer til at dvæle ved Provisoriet. Jeg skal imidlertid og kan fatte mig saa fort som muligt, og jeg tilføjer: jeg ønsker ikke at benytte andre eller stærkere Betydeligheder i min Fremstilling her, end jeg anser for i Dieblirket at være fornødne for at karakterisere den Situation, hvori vi ere.

Provisoriet er af de ³/₄ af den danske Befolkning blevet modtaget med en Harm, som langt overgaar den Uvillie, som Angrebet paa den gamle Grundlov i 1865 vakte. Diemedet med hjer af disse Bevægelser anser jeg for at være det samme, nemlig et Forsøg paa at indskrænke den almindelige Valgrets Omraade og Betydning, men medens man i 1865 gik den grundlovmæssige Vej for at forandre Loven og saae gennemført, hvad man tilføjede, saa er man denne Gang gaaet en anden Vej. Man er ved den provisoriske Lov i Færd med at omgaa Loven og derigjennem at forvanske Forsfatningens Væsen. Det er lykkedes Reaktionen herigjennem at føre os udenfor Forsfatningen, idet man utvetydigt har tilfjedesat de klare og tydelige Ord i Grundlovens § 49 og den hidtil fra alle Sider, eller næsten fra alle Sider, anerkjendte Mening af den § 25.

Den provisoriske Lov af 12te April dette Aar anser jeg derfor for at være et aabent Brud paa Bevillingsretten, og den Ramp, som derom føres og fremdeles vil blive ført, dreier sig om, hvor vidt det skal lykkes det ærede Ministerium at føre Magtens Bevis for, at Bevillingsretten ikke er til. Dette er, siger jeg, ³/₄ af den danske Befolknings Opfattelse af Provisoriet. Man kan vel sige dertil: Deres Dom er os ligegyldig; men jeg tror, mine Herrer! man tager feil deri; thi det er min Overbevisning, at det tidligere eller senere vil komme til at bære bittere Frugter, naar det er lykkedes enten at bryde eller undergrave Folkets Rettsbevidsthed. Af den øvrige Fjerdedel af den danske Befolkning er Provisoriet blevet modtaget med Sorg — saaledes lyde i alt Fald Udtalelserne. Jeg tør ikke forudsætte, at denne Sorg for Alles Vedkommende er oprigtig ment — dertil ligge vi endnu for nær ved Absolutismens Tid — men jeg er overbevist om, og jeg haaber, at det virkelig vil vise sig at være sandt for Manges Vedkommende, og at der ogsaa under

de kommende Forhandlinger vil blive Leilighed til at bevise det. Al provisorisk Lovgivning hviler efter min Opfattelse paa Forudsætning om Rigsdagens efterkommende Samtykke. Det er derfor efter min Opfattelse en af de mest graverende Omstændigheder ved den provisoriske Lov af 12te April, at den er udstedt, skjøndt Ministeriet har maattet vide, at en saadan Forudsætning, som den af mig nævnte kunde der ikke gaas ud fra; det har ikke kunnet være Nogen usikkert, at den provisoriske Lov af 12te April ingeninde vilde kunne finde Anerkjendelse i Rigsdagen. Vi staa nu ved det Tidspunkt, da det gjælder om at høre Rigsdagens Villie, dens Opfattelse af dette Forhold, og det er, som sagt, min fulde Overbevisning, at det ingeninde vil lykkes Ministeriet at faae sin provisoriske Lov anerkjendt her i Thinget. Jeg vil gaa et Skridt videre. Dersom det under fornøden Overveelse maatte vise sig, at der ved yderligere Fremme af det her foreliggende Finantslovsforslag maatte indeholdes en Anerkjendelse af den provisoriske Lov, er det min Overbevisning, at intet grundlovstro Medlem af dette Thing vilde kunne give dets Fremme sin Stemme. Men det foreligger i dette Dieblirk endnu ikke med tilstrækkelig Tydelighed; der er i dette Forhold en Uklarhed til Stede, som jeg anser det for at være fornødent at faae ryddet til Side. Forholdet mellem den provisoriske Lov og Finantslovsforslaget, Ministeriets Forhold til Forelæggelsen af den provisoriske Lov og endelig Meningen med og Betydningen af denne Forelæggelse er ikke tilstrækkelig klar. Det synes, som om det ærede Ministerium tilføjede at benytte den samme Fremgangsmaade, at gaa samme Vej, som Ministeriet Orsted i sin Tid brugte i et lignende Tilfælde, nemlig ved den foreløbige Lov af 12te Mai 1853, idet man nemlig vilde gaa ud fra, at den provisoriske Lov kunde finde fuldstændig Godkjendelse eller Forkastelse ved Behandlingen af det ordinære Finantslovsforslag dengang for 1853—54. Der har i det Hele taget været nogen Uklarhed til Stede med Hensyn til Behandlingsmaaden af provisoriske Love. Der har ikke i alle Tilfælde været fulgt den samme Fremgangsmaade, men det er iøinefaldende, at det ikke er lykkedes det ærede Ministerium at følge den Praxis, der for saa vidt kan siges at foreligge fra 1853, i alt Fald foreligger den ikke i dette Dieblirk saaledes tilstrækkelig tydelig. Dengang blev nemlig ganske vist den provisoriske Lov forelagt samtidigt med Finantslovsforslaget, men dog saaledes, at Finantsminister Spønneck i sin Meddelelse til Thingets Formand tillige anmeldte den provisoriske Lovs Forelæggelse, og endvidere udtalte han her mundtlig i Thinget ved Forslagets Fremlæggelse, at dermed var tillige den provisoriske Lov forelagt. Det er mig ikke bekendt, at der fra det ærede Ministeriums Side nu er stet nogen saadan Anmeldelse overfor Thingets Formand; det er